

СТАНОВИЩЕ

**от проф. д-р Любен Корнезов,
член на научното жури в конкурса за заемане
на академична длъжност „доцент по граждански процес“
в ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“,
обявен в ДВ, бр. 90/2012 г.**

Уважаеми членове на научното жури,

1. В конкурса за „доцент по граждански процес“ участва един кандидат. Това е главен асистент в ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“ **д-р Камелия Цолова.**

Кандидатът за „доцент“ е на основен трудов договор в СУ „Св. Климент Охридски“ от 1999 г. Документите, представени от него за участие в конкурса са подадени в срок. Спазена е законоустановената процедура за провеждане на конкурса.

Представям становището си на основание чл. 26, ал. 2 от Закона за развитие на академичния състав на Република България и чл. 57, ал. 3 и 4 от Правилника за неговото прилагане.

2. Д-р Камелия Цолова е родена на 28.04.1970 г. Завършва средното си образование в МГ „Акад. Иван Ценов“ в гр. Враца. Приета е за студент в ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“, като се дипломира през 1994 г. Докторант е на самостоятелна подготовка (2007-2008). Защитава успешно своята дисертация на тема „Подпомагащата страна в съдебния исков процес“ (2009 г.).

Д-р Камелия Цолова води семинарни занятия на студентите от 5 курс, редовно обучение и 6 курс задочно обучение по граждански

процес, а от учебната 2011 г. води лекционен курс по същата дисциплина. Освен като преподавател, тя е работила като адвокат и юрисконсулт. От 2010 г. е арбитър в Арбитражния съд при БТПП. Участвала е в редица международни конференции и семинари. Богатият ѝ преподавателски опит и като практикуващ юрист са спомогнали на г-жа Камелия Цолова да се изгради като солиден учен.

3. Представената за рецензиране монография е озаглавена „Частният иск“ (С. 2012 г., изд. „Сиби“). Това е първото монографично изследване в българската процесуална литература по тази тема. Частният иск е сравнително често срещан в съдебната практика. Така, че научният труд е напълно актуален.

Монографията е с обем 214 страници и съдържа увод, 5 глави (общо 11 параграфа), заключение и списък на използваната литература. Много добре е структуриран и балансиран и обхваща цялата материя по проблема. Тезите са прецизно и ясно формулирани, написани на достъпен и точен професионален език. Анализирани са не само практиката на ВКС, но и на ЕСПЧ.

В глава първа се прави кратък исторически и сравнителноправен преглед, включително и в правни системи, в които частният иск е непознат (с. 11 – 24). Това е разгледано и от гледна точка на принципите на гражданското съдопроизводство. Правилно е отречена допустимостта или т.нар. „скрит частичен иск“. Аргументирано е и разбирането, че предмет на делото е спорното материално право, а не процесуалната претенция на ищеца (с. 33 и сл.). Изгражда се понятието за частичен иск (с. 30-56). Ищецът търси защита само за предявената част от размера на правото, като запазва възможността си в един следващ процес да потърси защита и за останалата част. Трябва да бъдат споделени аргументите на авторката, че частичният иск е допустим само за делимите вземания относно родовоопределени и заместими вещи, чиято количествена характеристика се обозначава като размер на вземането и с която се търси защита само по част от този размер. Споделям виждането, че не

може да бъде квалифициран като частичен иск, който има за предмет вземания за такива вещи, които са елемент на едно сложно правоотношение, когато всяка обособена част от него възниква (или става изискуема) в резултат на различни юридически факти. Оттук се прави правилния и логичен извод, че частичният иск е преди всичко осъдителен, а в някои хипотези положително установителен. Конститутивният иск не може да бъде частичен, както и отрицателно установителния (с. 55-56).

Д-р Камелия Цолова в глава втора се спира подробно на предмета на частичния иск (с. 57-84). Според нея предмет на частичния иск е цялото вземане, а различен е само обектът на търсената с него защита. СПН на решението, с което се отхвърля частичният иск като неоснователен, се отнася за цялото вземане, а не само до предявената искова част (с. 67). Понятията „предмет на иска“ и „размер на иска“ са понятия от различен порядък и второто понятие не е индивидуализиращ белег на неговия размер.

В глава трета авторката се спира на предоставените за допустимост на частичния иск. Логичен е изводът, че по принцип са недопустими следващи частични искове относно същото право, като проява на злоупотребата с права. В същата насока е и в случаите когато законът освобождава ищецът от държавна такса (с. 85 и сл.)

Спорна е тезата, че ищецът е длъжен да посочи размера на цялото вземане и то в абсолютна стойност (с. 90 и сл.).

В глава четвърта е разгледано производството по частичния иск. Интерес представлява становището на авторката за правното положение на ответника (с. 123-141). Той разполага с всички видове защитни средства срещу основателността на иска. Интерес представляват тезите на авторката относно изменение на иска, предявяване на частичен иск от процесуалния субституент, отказ от частичен иск, съдебна спогодба, прехвърляне на спорното право. Отказът от частичен иск погасява правото на иск за защита относно цялото вземане (с. 147-152). В същата светлина стои и въпросът със

съдебната спогодба, която урежда правния спор за целия спорен предмет, в целия му размер.

В глава пета се разглеждат правните последици на съдебното решение по частичния иск. Особен интерес представляват обективните предели на СПН (с. 163 и сл.). Авторката проследява различните становища по този въпрос и споделя господстващата у нас теза, че при отхвърляне на частичния иск СПН се разпростира върху цялото вземане. Когато искът е уважен, следващият иск е допустим не защото има различен предмет, а защото дадената със съдебното решение защита не се отнася за непредявената част от размера. С новия иск ищецът иска „допълнителна защита спрямо тази, която е получил с решението на частичния иск“ (с. 194). В един последващ процес според авторката СПН следва да бъде зачетена.

Монографичният труд на д-р Камелия Цолова има висока научна стойност. Тя има самостоятелно научно мислене, което е предпоставка за по-нататъшното ѝ развитие. Естествено е да има критични бележки и препоръки. Една от тях е, че в различните глави и параграфи от монографията са натрупани едни и същи аргументи и заключения с очевидната идея те да бъдат по-убедителни. За прецизност тези повторения биха могли да се избегнат. Освен това авторката не се спира с необходимата дълбочина относно изпълнителната сила на съдебното решение с което се уважава частичният иск. СПН е важна държавно-правна последица, по изпълнителна сила има важно практическо значение за гражданите и юридическите лица, но този проблем остава недоразвит в монографията. Спорна е тезата, че размерът на иска не е основен белег на предмета на частичния иск (с. 98). Мнението е оригинално, но живото правораздаване изисква и прагматични отговори.

4. Д-р Камелия Цолова представя студията „Порочното решение при признаване на иска и защитата срещу него“ (Сборник в памет на проф. Живко Сталев, изд. Сиела, 2009 г.), както и статия относно

отмяна на нотариални актове за сделки с недвижими имоти (ТП, кн.1/2013 г.).

Студията на д-р Камелия Цолова е посветена на един нов институт за съвременното ни процесуално право. Тя приема, че съдебното решение при признаване на иска не може да бъде неправилно и при него има специфични хипотези за неговата недопустимост.

5. Извод: От казаното до тук, можем да направим извода, че предоставените от д-р Камелия Цолова научни трудове съдържат приноси в областта на теорията на гражданското съдопроизводство и имат практическо значение. Много ценни са предложенията *de lege ferenda* за усъвършенстването на българското законодателство.

На основание чл. 29, ал. 1 от Закона за развитие на академичния състав на Република България убедено препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на д-р Камелия Николаева Цолова академичната длъжност „доцент“ по граждански процес в ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“.

7.03.2013 г.

гр. София

проф. д-р Любен Корнезов